

DISQUISITIO XII.

An materia possit definiri, & quid sit?

Quidam sunt in illa opinione, quod materia in genere non possit defini-
 fini, eo quod sit vocabulum æquivocum, & modo proprie, modo
 improprie usurpetur. Et si verò hæc opinio est vera, quatenus materia ad
 nullam certam restringitur significationem: falsa tamen est, quatenus ma-
 teria sumitur pro certo genere causæ, quod dicitur causa materialis. Ita-
 que Philosophi plurimum laborarunt in materia definienda. Sed varias
 posuerunt definitiones, quas enumerat & partim rejicit *Timpl. lib. 3. Met.*
c. 2. q. 56. Nos autem salvo aliorum iudicio *materiam* definimus, quod sit
 causa ex qua *materiatum* dependet: quæ definitio, cum explicet plenariè de-
 finiti sive materiæ naturam, legitima censetur. Sed obijcitur nobis: Vo-
 cabulum *Ex* tribuitur non solum materiæ, verum etiam efficienti, parti-
 bus, & toti &c. Responsio. Vocula *Ex* sumitur vel proprie, vel improprie:
 proprie sumta tribuitur soli materiæ: improprie verò & quatenus
 sumitur pro à, ab, post, secundum &c. etiam tribui potest efficienti, parti-
 bus & aliis. Concludo igitur, materiam restrictivè sumtam posse defini-
 ri, & quidem rectè hac definitione: *Materia est causa, ex qua materiatum est;*
 quod erat concludendum.

Affirmati-
væ senten-
tiæ subscri-
bitur.

Definitio
materiæ.
Objectio

Responsio
ad objecti-
onem.

DISQUISITIO XIII.

An materia sit prior forma?

Prioritas est triplex, temporis, dignitatis, & naturæ.
 1. Quoad temporis prioritatem materia est prior forma, quia
 formam recipit. Recipiens autem recepto est prius, ut constat, tempore.
 Igitur & hoc modo antecedit materia. 2. Quoad prioritatem digni-
 tatis, forma est prior materiæ; quia forma operationes edit excellentio-
 res quàm materia: Operatio autem juxta *Damasenum* est essentiæ index.
 Quo igitur quid est perfectius, eo præstantiores edit operationes. 3. Quo-
 ad prioritatem naturæ, rursus distinguitur inter generantem, seu pro-
 ducentem, & intendentem naturam. Respectu generantis naturæ ma-

Responde-
tur per di-
stinctionē.

teria est prior forma. Quia prius à natura generatur. Natura enim generans ab imperfectioribus ad perfectiora & præstantiora progreditur. Materia autem est imperfectior forma: Respectu vero intendentis natura forma est prior materia: Quia natura semper intendit id, quod est perfectius & nobilius. Forma autem est perfectior & præstantior materia, quod patet ex formæ operationibus. In summa, forma & prior est & posterior materia diverso respectu, quatenus nimirum utraque ad diversos prioritatis modos applicatur atque examinatur.

DISQUISITIO XIV.

Quid sit forma?

Forma ut res est nobilis: ita merito nobili depingeretur definitione. Sed cum natura formæ, voce naturæ latè accepta, sit admodum obscura, ejusdem definitio (cujus munus est definiti naturam explicare) erit etiam inventu difficilis. Interim notetur, formam definiri, non prout vox forma sumitur absolute, pro qualitate corporis sensibili, ex quantitatis vel qualitatis orta dispositione: sed prout relatè sumitur pro certa specie causæ respiciente suum formatum, quæ propriè dicitur causa formalis, cujus & varias affert Philosophorum definitiones *Templ. lib. 3. Met. c. 2. q. 62.* Nobis autem inter alias hæc magis arridet: *Forma est causa que dat esse rei, id est, composito essentiali: tum quod naturam formæ satis explicet, tum etiam quod congruat planè cum Aristotelis definitione tradita lib. 2. Phys. c. 3. Forma est causa per quam res est id quod est.*

Definitio
formæ propria.

DISQUISITIO XV.

An triplex sit formæ officium?

Formæ triplex officium. 1. 2.

3.

Objectio.

1.

Responsio.

Formæ triplex esse officium, Philosophi omnes hæcenus iuverunt probatum, quorum 1. est: Dare rei esse. 2. Rem à re distinguere. 3. Operari. Videatur *Zab. in disput. Phys. in lib. de sens. c. 9. lib. de partit. ani. c. 5.* At obijcitur 1. Propria adjuncta etiam rem à re distinguunt. E. non est proprium formæ officium. Respon. Negando consequentiam, & distinguendo inter distinctionem essentiali & accidentali. Propria quidem ad-